

kostendekkingsplan riolering 2024-2028

Auteur : Hans Moerkerk

Datum : 22 februari 2024

1 Inhoudsopgave

1	Inhoudsopgave	2
1.	Inleiding.....	4
2	Evaluatie	5
2.1	Speerpunt 1 duurzame afvalwaterketen	5
2.2	Speerpunt 2 klimaatbestendige afvalwaterketen.....	5
2.3	Speerpunt 3 Grondwaterhuishouding in balans.....	6
2.4	Speerpunt 4 Verder professionaliseren watertaken	6
2.5	Speerpunt 5 Samen aan de slag.....	7
2.6	Conclusie	7
3	Uitvoeringsprogramma.....	8
3.1	Regionaal uitvoeringsprogramma.....	8
3.2	Gemeentelijk uitvoeringsprogramma.....	8
3.2.1	Planvorming.....	8
3.2.2	Onderzoek	9
3.2.3	Beheer en onderhoud.....	10
3.2.4	Maatregelen	11
3.2.5	Facilitair/overige kosten	11
4	Benodigde middelen	12
4.1	Inleiding.....	12
4.2	Personele middelen	12
4.3	Financiële middelen	12
4.3.1	Ontwikkeling rioolheffingen	13
4.3.2	Exploitatiekosten	13
4.3.3	Vervangingskosten	14
4.3.4	Verbeterkosten.....	15
4.3.5	Investerings elektromechanisch	15
5	Kostendekkingsplan.....	17
5.1	Uitgangspunten kostendekking	17
5.2	Ontwikkeling heffingseenheden	18
5.3	Berekening van de rioolheffing.....	19
5.3.1	Scenario 1: voorgenomen ontwikkeling volgens GRP handhaven	20

5.3.2	Scenario 2: heffing volgens ideaalcomplex	21
5.3.3	Scenario 3 – beperken kapitaallasten.....	23
5.3.4	Vergelijking scenario's	24
6	Advies	25

1. Inleiding

In 2018 is het Gemeentelijk Rioleringsplan ¹GRP 2019-2023 opgesteld en door de gemeenteraad vastgesteld. In afwachting van de door de gemeente op te stellen omgevingsvisie heeft de gemeenteraad besloten het huidige GRP te verlengen en het kostendekkingsplan² te actualiseren. Voorliggende rapportage beschrijft de actuele stand van zaken met betrekking tot het GRP en de beoogde ontwikkeling van de kostendekking.

Om het kostendekkingsplan te actualiseren is een aantal stappen doorlopen:

- Het actualiseren van de lopende kapitaallasten per 1 januari 2024 (staat C);
- Het actualiseren van het aantal te hanteren heffingseenheden (aangesloten woningen en bedrijven);
- Het actualiseren van vervangingsplanning voor de drukriolering;
- Het actualiseren van kostenkentallen naar prijspeil 2024;
- Het invoeren van voorgenomen investeringen;
- Het actualiseren van exploitatiebudgetten;
- Het actualiseren van personele kosten;
- Het opstellen van kostendekkingsscenario's.

¹ Met de komst van de Omgevingswet vervalt de verplichting om een Gemeentelijk Rioleringsplan op te stellen en wordt dit vervangen door een Water en Rioleringsprogramma (WRP) in het kader van de omgevingsvisie.

² Het kostendekkingsplan levert de onderbouwing voor de ontwikkeling van de rioolheffing.

2 Evaluatie

In het GRP 2019-2023 zijn vijf speerpunten benoemd waaraan een aantal actiepunten is gekoppeld.

Het gaat daarbij om onderstaande speerpunten:

- Speerpunt 1: een duurzame afvalwaterketen;
- Speerpunt 2: een klimaatbestendige afvalwaterketen;
- Speerpunt 3: grondwaterhuishouding in balans;
- Speerpunt 4: verder professionaliseren watertaken;
- Speerpunt 5: samen aan de slag.

Voorwaarde voor het invullen van de actiepunten is dat de bezetting op het vakgebied voldoende is en in de benodigde kennis is voorzien. Door personele wisselingen in de periode vanaf begin 2021 heeft deze bezetting flink onder druk gestaan. Gevolg hiervan is dat een aantal taken nog niet of niet volledig is afgerond. De betreffende taken blijven daarom ook in het nieuwe kostendekkingsplan actueel en vragen nog steeds om de benodigde personele capaciteit.

2.1 Speerpunt 1 duurzame afvalwaterketen

Het ontwikkelen van een afwegingskader voor het verwerken van huishoudelijk afvalwater staat op de actielijst van Doelmatig Waterbeheer (samenwerking Peelgemeenten) maar is door de personele krapte binnen de peelregio nog niet uitgewerkt.

Het oplossen van foutaansluitingen is een continu proces wat vooral door de medewerkers van de buitendienst wordt opgepakt tijdens inspectierondes en storingsafhandeling van de drukriolering. Tijdens deze inspecties komen lozingen van hemelwater op de drukriolering aan het licht en worden met de bewoners afspraken gemaakt voor het loskoppelen van de hemelwaterlozingspunten. In de afgelopen planperiode van het GRP is een groot aantal locaties opgespoord en opgelost. Door het preventief vervangen van oude installaties wordt het aantal storingen fors teruggedrongen.

Daarnaast is er nog een aantal niet aangesloten panden. Deze dienen alsnog te worden aangesloten op de drukriolering of, indien doelmatig, worden voorzien van een IBA (voor zover niet al aanwezig). Op dit moment geldt nog een verplichting om aan te sluiten op de riolering als die binnen 40 meter van de perceelsgrens aanwezig is. Binnen de Omgevingswet kan de gemeente daarin haar eigen afweging maken en komen alternatieve oplossingen in beeld.

2.2 Speerpunt 2 klimaatbestendige afvalwaterketen

Het lokaal benutten van hemelwater is een continu proces. Bij nieuwbouwprojecten en herinrichting wordt standaard onderzocht of het lokaal opvangen en infiltreren van hemelwater mogelijk is. In veel gevallen is sprake van bufferen en vertraagd afvoeren omdat de infiltratiecapaciteit beperkt blijkt te zijn. Het aantal wadi's en ondergrondse buffervoorzieningen is de afgelopen planperiode fors toegenomen. Ook bij toekomstige plannen is lokaal bufferen van hemelwater vertrekpunt.

Het lokaal benutten van hemelwater (anders dan aanvullen van de grondwatervoorraad) wordt nog niet gestimuleerd. Gelet op de te verwachten schaarste van drinkwater is het onderzoeken van hergebruik van hemelwater een logische stap.

Het stimuleren van bewoners om op eigen terrein hemelwater op te vangen is ingezet door de ontwikkeling van een afkoppelsubsidie. In het GRP 2019-2023 was hiervoor een jaarlijks budget opgenomen van € 50.000. In de praktijk blijkt dat dit budget maar

beperkt wordt benut. In de periode 2020-2023 is een totaalbedrag van circa € 68.000 aan subsidie uitgekeerd met een piek van € 32.800 in 2021.

Bij treffen van maatregelen om wateroverlast te beperken zijn in de planperiode flinke stappen gezet. Een aantal verbetermaatregelen is echter uitgesteld omdat deze een directe relatie hebben met de aanleg van de spoortunnel in de Binderendreef. Daarnaast vraagt de integrale aanpak van reconstructies (zoals in de Koolhof) meer tijd dan vooraf ingeschat.

Binnen de planperiode zijn klimaatstresstesten uitgevoerd waarmee een actueel beeld is gevormd van de kwetsbare locaties binnen de gemeente Deurne. De berekende locaties sluiten goed aan bij de praktijkervaringen.

Het opstellen van een communicatieplatform met de Peelgemeenten is (nog) niet van de grond gekomen. Dit is vooral het gevolg van beperkte capaciteit bij de communicatiemedewerkers binnen de Peelgemeenten en de vele personele wisselingen die hier hebben plaatsgevonden.

2.3 Speerpunt 3 Grondwaterhuishouding in balans

Een belangrijke actie om een goed beeld te krijgen van de actuele grondwaterstanden is het opstellen van een grondwatermeetnet. Dit meetnet is binnen de planperiode opgesteld en het monitoren van de meetlocaties loopt nu circa 1 jaar.

Uit de meetgegevens die voorhanden zijn blijkt dat er geen sprake is van structurele grondwateroverlast binnen bestaand gebied. Wel blijkt dat het meetnet goed bruikbaar is om te beoordelen wat potentiële risico's zijn bij beoogde nieuwbouwlocaties en hoe hier op kan worden geacteerd.

Het najaar van 2023 is erg nat geweest met extreem veel neerslag. Hierdoor is het grondwaterpeil gestegen tot een ongekend hoog niveau. Uit actuele meetgegevens en klachten van bewoners blijkt dat er een aantal gebieden is waar de grondwaterstand tot een te hoog niveau is opgelopen. De komende jaren moeten uitwijzen of dit een incident is geweest of dat er sprake is van een structurele ontwikkeling die vereist dat maatregelen worden getroffen om de grondwaterstand te verlagen.

2.4 Speerpunt 4 Verder professionaliseren watertaken

Het voornemen om onderhoud te differentiëren en over te gaan op risicogestuurd beheer moet nog vorm krijgen. De te hanteren werkwijze voor beheer en onderhoud moet aansluiten bij de strategie in het IBOR-plan 2024-2027.

Om in kaart te brengen waar hiaten zitten in kennis is binnen de Peelgemeenten onderzoek gedaan naar de aanwezige kennis en competenties op het gebied van gemeentelijke watertaken. Hiertoe is een onderzoek uitgevoerd op basis van de Branchestandaard gemeentelijke watertaken.

Algemeen beeld is dat op personele capaciteit de Peelregio kwetsbaar is. Het gaat dan met name om een te laag aantal fte en het ontbreken van specifiek kennis op beleid, wet- en regelgeving en hydraulische berekeningen. De kennis is wel ergens binnen de Peelgemeenten beschikbaar, maar niet bij elke organisatie. Dit maakt de afzonderlijke organisaties kwetsbaar. Voor Deurne geldt dat de bezetting structureel te laag is en dat daarmee ook een deel van de benodigde kennis en competenties ontbreekt. Hiaten worden deels met inhuur ingevuld.

2.5 Speerpunt 5 Samen aan de slag

Een van de actiepunten is het opzetten van een communicatietraject “onweerstaanbaar Deurne”. Vanwege de beperkte personele capaciteit is dit onderwerp in Deurne nog niet uitgewerkt.

Om de bewoners van Deurne te stimuleren om af te koppelen is binnen de planperiode van het GRP een afkoppelsubsidie in het leven geroepen en is een afkoppelverordening opgesteld. De afkoppelverordening is tot op heden niet actief ingezet. Deze is pas van belang zodra bewoners niet op vrijwillige basis bereid zijn om af te koppelen in straten waar de gemeente een gescheiden rioolstelsel aanlegt.

De samenwerking Doelmatig waterbeheer is nog steeds actief. Zowel op beheer als beleid wordt structureel samengewerkt.

2.6 Conclusie

Een groot deel van de speerpunten uit het GRP 2019-2023 is nog actueel. Deels zijn projecten nog niet uitgevoerd of is er sprake van lopende trajecten. In het uitvoeringsprogramma behorende bij het geactualiseerde kostendekkingsplan is met de bovenstaande evaluatie rekening gehouden.

3 Uitvoeringsprogramma

In het uitvoeringsprogramma staan alle activiteiten die de komende 4 jaren staan gepland of worden verwacht, onderverdeeld in regionale samenwerking, planvorming, onderzoek, onderhoud, uitvoeringsmaatregelen en overige activiteiten.

3.1 Regionaal uitvoeringsprogramma

Het regionaal uitvoeringsprogramma bestaat uit activiteiten en projecten die gemeente overstijgend zijn en worden opgepakt samen met de Peelgemeenten in het kader van Doelmatig Waterbeheer. Het aandeel in de kosten hiervan voor de gemeente Deurne is opgenomen in het gemeentelijk uitvoeringsprogramma.

Het gaat om de onderstaande activiteiten:

- Impact implementatie Omgevingswet op watertaken/regels;
- Meten en monitoren (autonome afvalwaterketen);
- Beheer en onderhoudsbestekken (o.a. relining);
- Vermindering personele kwetsbaarheid.

3.2 Gemeentelijk uitvoeringsprogramma

3.2.1 Planvorming

Het opstellen van plannen is belangrijk om richting te geven aan onderzoeksvraagstukken en voorbereiding van maatregelen. Tabel 1 geeft een overzicht van de op te stellen plannen.

Tabel 1 – uitvoeringsprogramma Planvorming

Planvorming	2024	2025	2026	2027
Bijdrage omgevingsplan		25.000		
Opstellen hemelwaterstructuurplan	35.000			
Uitvoeren modelberekeningen	35.000	35.000	35.000	35.000
Procesmanagement samenwerking Peelgemeenten	5.000	5.000	5.000	5.000
Klimaatstresstesten 2 ^e ronde		20.000		
Totaal	75.000	85.000	40.000	40.000

3.2.2 Onderzoek

Om inzicht te krijgen en te houden in het functioneren van de verschillende onderdelen van het watersysteem is het nodig om periodiek onderzoek te doen en extern advies in te winnen. De uit te voeren onderzoeken staan vermeld in tabel 2.

Tabel 2 – uitvoeringsprogramma onderzoeken

Onderzoek	2024	2025	2026	2027
Metten en monitoren waterketen	10.000	10.000	10.000	10.000
NEN-keuringen drukriolering	10.000	10.000	10.000	10.000
NEN-keuringen gemalen en randvoorzieningen	3.500	3.500	3.500	3.500
Onderzoek foutaansluitingen	10.000	10.000	10.000	10.000
Inspectie riolering excl. reiniging	20.000	20.000	20.000	20.000
Onderzoek autonome waterketen	10.200			
Externe adviezen	20.000	20.000	20.000	20.000
Totaal	83.700	73.500	73.500	73.500

3.2.3 Beheer en onderhoud

Voor het functioneren van de voorzieningen is periodiek beheer en onderhoud noodzakelijk. In tabel 3 is een overzicht opgenomen van de onderhoudsmaatregelen aan de verschillende systemen.

Tabel 3 – uitvoeringsprogramma beheer en onderhoud

Beheer en Onderhoud	2024	2025	2026	2027
Onderhoud gemalen en randvoorzieningen	50.000	50.000	50.000	50.000
Onderhoud drukriolering	150.000	125.000	125.000	125.000
onderhoud kolken en (lijn)goten	50.000	50.000	50.000	50.000
Onderhoud riolen en persleidingen incl. reiniging	175.000	175.000	175.000	175.000
Onderhoud huisaansluitingen	25.000	25.000	25.000	25.000
Onderhoud grondwatermeetnet	12.500	12.500	12.500	12.500
Bijdrage veegkosten wegen	42.500	42.500	42.500	42.500
Onderhoud wadi's en retenties	17.500	17.500	17.500	17.500
Onderhoud berm- en schouwsloten	55.000	55.000	55.000	55.000
Onderhoud stedelijke sloten	14.000	14.000	14.000	14.000
Bijdrage parkmanagement	8.800	8.800	8.800	8.800
Maatregelen grondwater	3.000	3.000	3.000	3.000
Onderhoud drainage	10.000	10.000	10.000	10.000
Onderhoud waterpasserende goten	5.000	5.000	10.000	10.000
Totaal	618.300	593.300	598.300	598.300

3.2.4 Maatregelen

Voor het in stand houden en verbeteren van het stedelijk watersysteem is het benodigd budget weergegeven in tabel 4. De beschreven activiteiten staan los van nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen, die bekostigd worden uit de grondexploitatie. Voor nog niet geplande klimaatmaatregelen is tot 2033 een jaarlijks budget van € 1.500.000 gereserveerd.

Tabel 4 – uitvoeringsprogramma maatregelen

Maatregelen	2024	2025	2026	2027
klimaatmaatregelen	4.429.000	3.340.000	2.000.000	1.861.750
Vervanging vrijvervalriolering	612.000	612.000	612.000	612.000
Vervanging installaties	200.000	200.000	200.000	200.000
Drukriolering (elektromechanisch)	347.650	328.900	328.900	328.900
Totaal	5.588.650	4.480.900	3.140.900	3.002.650

3.2.5 Facilitair/overige kosten

Alle bijkomende kosten die betrokken zijn bij de werkzaamheden voor het beheer en onderhoud van het stedelijk watersysteem zijn verzameld in tabel 5.

Tabel 5 – uitvoeringsprogramma facilitair/overige kosten

facilitair / overig	2024	2025	2026	2027
Elektriciteit	125.000	125.000	125.000	125.000
BSOB	20.000	20.000	20.000	20.000
Kwijtschelding	95.000	95.000	95.000	95.000
ODZOB	7.000	7.000	7.000	7.000
Contributie RIONED	3.350	3.350	3.350	3.350
Kosten Infoworks-viewer	350	350	350	350
Hosting I-view	25.000	25.000	25.000	25.000
Bijdrage Obsurv	9.000	9.000	9.000	9.000
communicatiemiddelen	7.500	7.500	7.500	7.500
afkoppelsubsidie	25.000	25.000	25.000	25000
Totaal	317.200	317.200	317.200	317.200

4 Benodigde middelen

4.1 Inleiding

In het kostendekkingsplan zijn alle middelen opgenomen die noodzakelijk zijn voor een goed beheer van het stedelijk watersysteem. Het gaat daarbij om de benodigde personele capaciteit en de financiële middelen. Op basis van het aantal heffingseenheden wordt vervolgens de ontwikkeling van de rioolheffing becijferd.

4.2 Personele middelen

Om invulling te geven aan de noodzakelijke taken voor het beheer en onderhoud van de riolering en het watersysteem is voldoende personele capaciteit van groot belang. De beschikbare formatie is weergegeven in tabel 6 en is voldoende om de taken in te vullen. Er is dus geen formatievraag.

Tabel 6- beschikbare formatie

Onderdeel	Beheer	Beleid	Werkvoorbereiding	Toezicht	totaal
Verdeling FTE's (2024)	2	1		0,1	3,1
Inzet buitendienst					2,0

Een deel van de formatie wordt momenteel ingevuld met inhuur.

Bovenstaande formatie leidt, uitgaande van een overhead van 108 %, tot een jaarlijks personeelsbudget van € 875.000 ³.

4.3 Financiële middelen

Op basis van alle te verwachten uitgaven en de ontwikkeling van het aantal heffingseenheden wordt bepaald hoe de rioolheffing zich de komende jaren moet ontwikkelen om te leiden tot een gesloten exploitatie. Hiertoe kijken we niet alleen naar de komende jaren, maar doorlopen we een periode van 80 jaar. Dit is de te verwachten levensduur van riolen in de gemeente Deurne. Binnen deze 80 jaar is elk riool in theorie tenminste eenmaal vervangen.

Een gesloten exploitatie betekent ook dat inkomsten uit de rioolheffing niet voor andere doeleinden dan de rioleringszorg mogen worden ingezet.

De kosten van de rioleringszorg zijn niet elk jaar gelijk. Om te voorkomen dat de rioolheffing sterk fluctueert worden budgetten gereserveerd om pieken in de uitgaven op te vangen. In deze voorziening is per 1 januari 2024 een budget beschikbaar van € 12.648.000.

De voorziening riolering wordt gesplitst in twee delen:

³ De berekening van het percentage overhead is conform de vastgestelde begroting 2024.

- Een voorziening vervangingsinvesteringen waarin wordt gespaard om toekomstige uitgaven te dekken;
- Een egalisatievoorziening exploitatie voor het opvangen van afwijkingen in de berekende exploitatiekosten.

In de berekeningen van het kostendekkingsplan is € 12.448.000 toebedeeld aan de voorziening vervangingsinvesteringen en € 200.000 aan de egalisatiereserve.

4.3.1 Ontwikkeling rioolheffingen

Elke eigenaar van een woning of bedrijf met aansluiting op de riolering betaalt jaarlijks rioolheffing. De heffing is gebaseerd op het drinkwaterverbruik en is hoger naarmate er meer drinkwater wordt verbruikt. De informatie over het drinkwaterverbruik is afkomstig van Brabant Water.

Om het drinkwaterverbruik te vertalen naar een rioolheffing is het drinkwaterverbruik in een aantal categorieën ingedeeld. Het basisniveau voor de heffing is een standaard huishouden met een jaarlijks drinkwaterverbruik van 100 tot 200 m³. Dit noemen we de heffingseenheid. Bedrijven die veel drinkwater verbruiken krijgen een rioolheffing van meerdere heffingseenheden. Dit kan bij de grootste verbruikers oplopen tot meer dan 20 heffingseenheden. Kleinverbruikers van minder dan 100 m³ per jaar betalen een percentage van de heffingseenheid. De toegepaste staffeling en het aantal gebruikers met categorie is weergegeven in paragraaf 5.2.

4.3.2 Exploitatiekosten

De exploitatiekosten bestaan uit alle kosten die noodzakelijk zijn om het bestaande rioleringssysteem te beheren. Het gaat daarbij om kosten voor onderhoudsmaatregelen (kolken reinigen, rioolinspecties, kleine reparaties etc) maar ook om opdrachten aan adviesbureaus, abonnementen en energiekosten. Zie hoofdstuk 3 voor meer informatie en tabel 7 voor een overzicht.

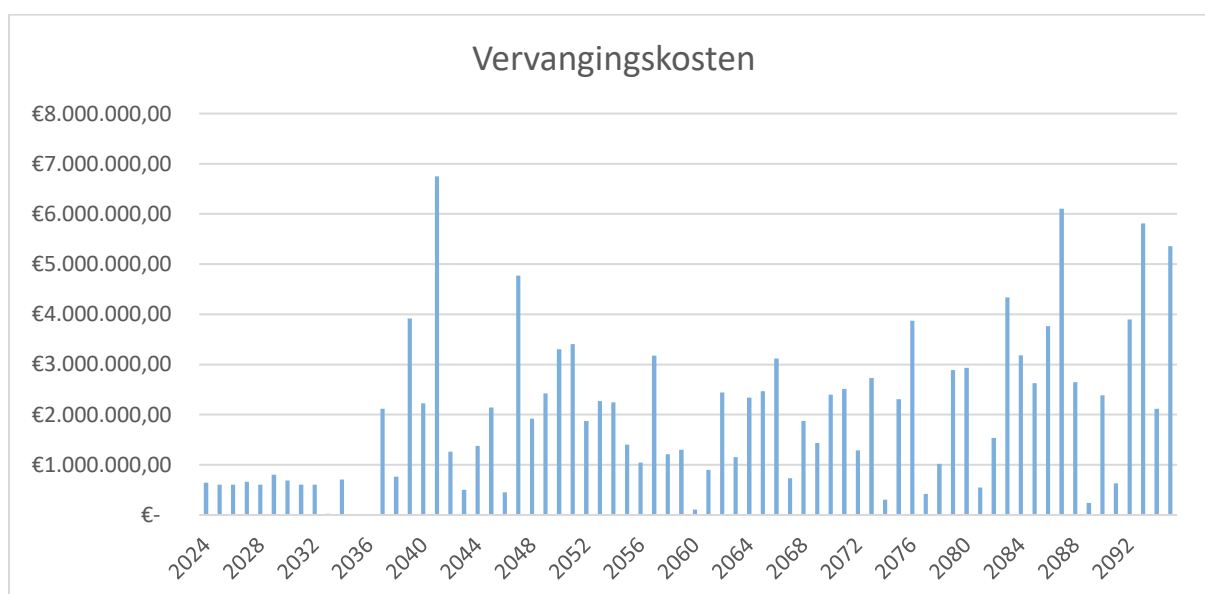
Tabel 7 – overzicht exploitatiekosten

exploitatiekosten	2024	2025	2026	2027
Planvorming	75.000	85.000	40.000	40.000
Onderzoek	83.700	73.500	73.500	73.500
Beheer en onderhoud	618.300	575.000	580.000	580.000
facilitair	317.200	317.200	317.200	317.200
Totaal	1.094.200	1.069.000	1.029.000	1.029.000

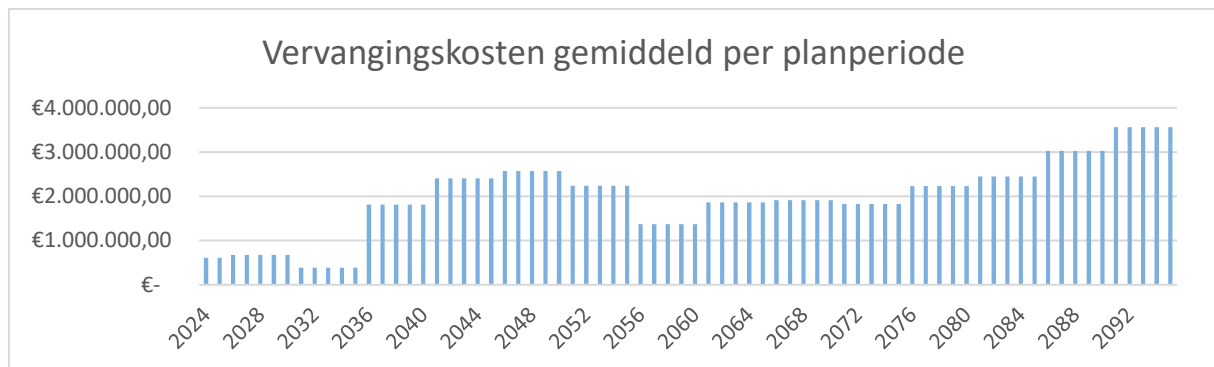
4.3.3 Vervangingskosten

Op basis van de jaarlijkse rioolinspecties wordt een inschatting gemaakt van de kwaliteit van de riolering. Hieruit wordt vervolgens van elk riool bepaald wanneer deze theoretisch aan vervanging toe is. Uiteraard is dit geen exacte wetenschap en wordt een bandbreedte ingesteld om de vervangingskosten per jaar te voorstellen. Sinds het opstellen van het GRP 2019-2023 zijn de kosten voor aanleg/vervangen van riolering volgens CBS-index met 33,6% gestegen. Het concreet aangeven welke riolen aan vervanging toe zijn is alleen mogelijk voor de korte termijn (enkel jaren). Voor de periode daarna is per vijf jaar het gemiddelde vervangingsbudget berekend op basis van de inspectiegegevens en de leeftijd van de riolen. De theoretische vervangingskosten per jaar zijn weergegeven in figuur 1. In figuur 2 is de gespreide kostenverwachting weergegeven. Dit zijn de bedragen die zijn opgenomen in de berekening van de rioolheffing.

Figuur 1 – berekende vervangingskosten per jaar

Figuur 2 – gemiddelde vervangingskosten per planperiode van 5 jaar

4.3.4 Verbeterkosten

Naast dat er sprake kan zijn van riolen die aan vervanging toe zijn is het nodig om verbetermaatregelen uit te voeren om het risico op wateroverlast te beperken. Onderstaand een overzicht van de verbetermaatregelen die zijn voorzien in de periode 2024 -2027, met daarbij de geraamde kosten.

- 2024 Omgeving Eekstraat/Eekhof: aanleg gescheiden riolering en waterberging - € 1.700.000
- 2024 Parallelwegen Walsberg - € 850.000
- 2024 Arenbroek: afkoppelen verhard oppervlak - € 90.000
- 2024 Omgeving Romeinstraat: aanleg gescheiden riolering en waterberging - € 750.000
- 2024 Omgeving Romboutstraat: aanleg gescheiden riolering en waterberging - € 927.000
- 2024 Tuinpad van mijn vader, aanleg wadi - € 52.000
- 2024 Sancta Maria - € 60.000
- 2025 Koolhof klimaatadaptatie - € 1.790.000
- 2025 Zeilbergsestraat ten zuiden van Hagelkruisweg: aanleg gescheiden riolering - € 350.000
- 2025 Helmondseweg: aanleg gescheiden rioolstelsel - € 1.200.000
- 2027 Heuvelstraat: aanleg gescheiden riolering en waterberging - € 361.750
- 2026 Kranenmortel: verduurzamen bedrijventerrein - € 2.000.000 (1^e fase)

Voor de periode van 2027 is tot en met 2033 rekening gehouden met een investeringsbedrag van € 1,5 miljoen per jaar voor het uitvoeren van nader vast te stellen verbetermaatregelen.

4.3.5 Investerings elektromechanisch

Naast het verbeteren van rioolstelsels is het ook noodzakelijk om hoofdgemalen en drukrioolgemaaltjes periodiek te vervangen. Ook dit zijn investeringen, die, anders dan de onderhoudsmaatregelen, bedoeld zijn om de levensduur van de systemen te verlengen.

Bij het vernieuwen van de drukriolering is uitgegaan van de volgende cyclus:

	levensduur		vervangingskosten		
pomp	15	jaar	€ 1.300	per stuk	spreiding 10 jaar
leidingwerk	30	jaar	€ 1.700	per stuk	spreiding 10 jaar
besturingskast	30	jaar	€ 1.100	per stuk	spreiding 10 jaar
persleiding	60	jaar	€ 50	per meter	spreiding 10 jaar
put	60	jaar	€ 850	per stuk	spreiding 10 jaar
voedingskast	30	jaar	€ 1.250	per stuk	spreiding 10 jaar
huisaansluiting	30	jaar	€ 20	per meter	spreiding 10 jaar

De komende 4 jaar leidt dit tot een jaarlijkse investering van circa € 330.000 voor de drukriolering.

Voor de renovatie van hoofdgemalen is voor de komende 4 jaar een jaarlijkse investering van € 200.000 geraamd. Daarmee zijn alle installaties op orde. Daarna wordt uitgegaan van een jaarlijkse investering van € 45.000 voor het vervangen van beschadigde pompen en elektrische installaties. De vervangingscyclus van de hoofdgemalen bedraagt 30 jaar.

5 Kostendekkingsplan

5.1 Uitgangspunten kostendekking

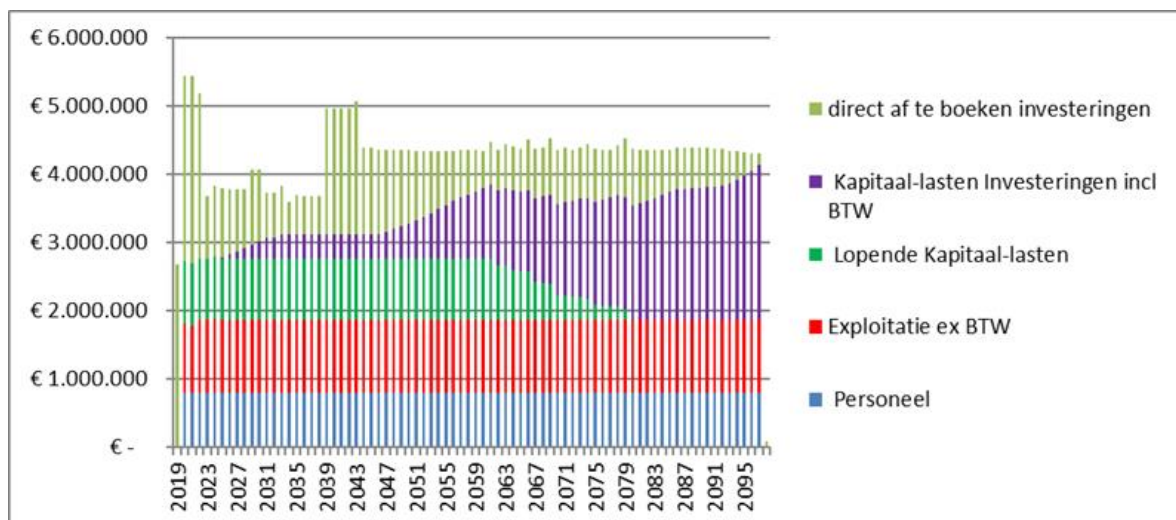
Alle kosten die te maken hebben met de rioleringszorg worden gedekt uit de gesloten exploitatie riolering. Dit betekent dat inkomsten uit de rioolheffing worden gebruikt om alle maatregelen voor het verbeteren en in stand houden van de riolering te bekostigen. Er is geen bijdrage uit de algemene middelen voorzien en inkomsten uit de rioolheffing mogen niet voor andere doeleinden worden ingezet.

Bij het opstellen van het kostendekkingsplan zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- Alle bedragen zijn gebaseerd op prijspeil 2024;
- Afschrijvingstermijn nieuwe investeringen bedraagt 60 jaar, op basis van annuïteit, tenzij spaarbedragen rechtstreeks op de investeringen in mindering worden gebracht;
- De gehanteerde renteomslag voor kapitaallasten bedraagt 2,0 %;
- Theoretische levensduur van riolen bedraagt 80 jaar. Daarom wordt een financieel doorzicht gegeven tot 2104;
- Werkelijke levensduur van riolen wordt bepaald op basis van rioolinspecties. Als deze niet beschikbaar zijn dan wordt de theoretische levensduur aangehouden;
- Vervangingskosten van riolen op basis van levensduur is gebaseerd op het vervangen door een vergelijkbare diameter. Zodra er sprake is van een diametervergroting, versnelde vervanging of aanvullende maatregelen dan is er sprake van een verbeteringsmaatregel;
- Ten opzichte van 2019 zijn eenheidsprijzen voor vervangen van riolen met 33,6% geïndexeerd;
- Veegkosten van wegen komt voor 50% voor rekening van rioolbeheer;
- Onderhoudskosten voor bermsloten in het buitengebied komen voor 50% ten laste van rioolbeheer;
- Startwaarde voorziening vervangingsinvesteringen (1 januari 2024) € 12.447.873;
- Startwaarde egalisatievoorziening (1 januari 2024) € 200.000;
- Rioolheffing 2023 € 308,64 per heffingseenheid;
- In 2024 een verhoging van 3% op de rioolheffing (raadsbesluit 12 december 2023, zaaknummer 1343646).

In het GRP 2019-2023 is voor de kostendekking een scenario gekozen waarbij nieuwe investeringen worden bekostigd uit gespaarde bedragen in de voorziening, met als doel de hoogte van de voorziening riolering terug te brengen tot een niveau van circa € 3,5 miljoen. In figuur 3 is de beoogde ontwikkeling van de kosten uit het GRP 2019-2023 weergegeven.

Figuur 3 – ontwikkeling kosten volgens GRP 2019-2023 (prijspeil 2019)

Uitgaande van de voorgenomen investeringen in de planperiode van het GRP zou het volume van de voorziening inmiddels gedaald moeten zijn tot circa € 3,5 miljoen. Echter, door de beperkte capaciteit in de voorbereiding van de projecten en relatie met andere ontwikkelingen, is een deel van de projecten niet tot uitvoering gekomen. De voorziening is daarom binnen de planperiode niet gedaald, maar gestegen tot een niveau van circa € 12.650.000 per 1 januari 2024.

5.2 Ontwikkeling heffingseenheden

De rioolheffing in Deurne wordt bepaald op basis van het drinkwaterverbruik. Hoe hoger het drinkwaterverbruik, hoe meer afvalwater er op het riool geloosd wordt en hoe hoger de rioolheffing zal zijn. De rioolheffing wordt betaald door de gebruiker van de aansluiting.

Om een vertaalslag te maken van drinkwaterverbruik naar rioolheffing is een staffeling aangebracht in de heffing. Het basisniveau voor de heffing is een gemiddeld huishouden met een drinkwaterverbruik van 100 tot 200 m³ per jaar. Kleinverbruikers betalen mindere en bedrijven betalen een veelvoud van de basisheffing. In tabel 10 is te zien hoe de staffeling is ingedeeld.

Tabel 10 - opbouw heffingseenheden

Verbruiksklasse in m3 drinkwater per jaar	Verrekenfactor t. o. v. standaard heffing	Aantal in 2023
0 tot 100	0,65	9111
100 tot 200	1,0	4586
200 tot 300	1,48	1012
300 tot 500	2,05	315
500 tot 2.000	4,12	119
2.000 tot 5.000	7,05	20
5.000 tot 25.000	21,17	12

De komende jaren gaat, ten gevolge van nieuwbouwprojecten, het aantal heffingen toenemen. De ontwikkeling van het aantal heffing is aangereikt door Afdeling Ruimte, team Ontwikkeling. In deze prognose is de schaa sprong buiten beschouwing gelaten. De prognose is als volgt:

Tabel 11 – ontwikkeling woningbouw

Jaar	Toename aantal woningen
2024	250
2025	300
2026	300
2027	300
2028 t/m 2025	100 per jaar

5.3 Berekening van de rioolheffing

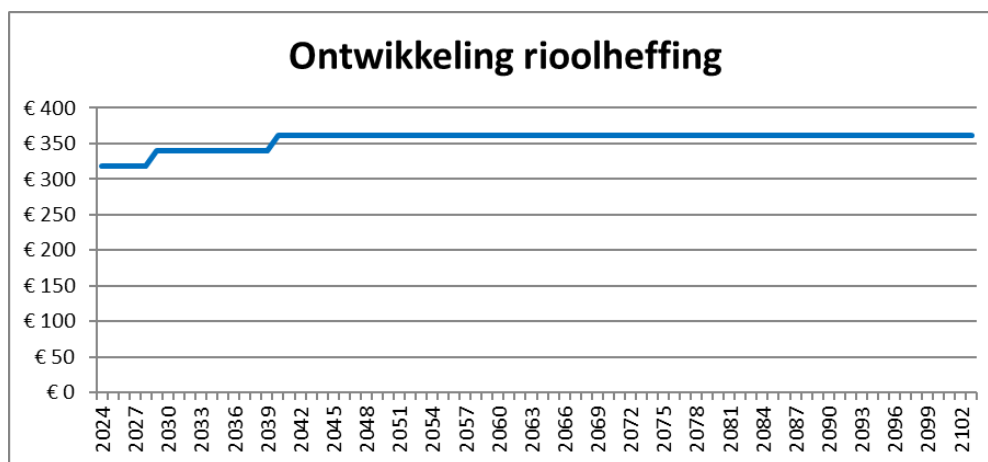
In grote lijnen is het uitgavenpatroon de komende jaren vergelijkbaar met de afgelopen planperiode van het GRP. Een belangrijke wijziging echter is dat de kosten voor vervanging van riolering de afgelopen jaren fors zijn gestegen.

In de volgende paragrafen zijn enkele scenario's doorgerekend voor de ontwikkeling van de rioolheffing.

5.3.1 Scenario 1: voorgenomen ontwikkeling volgens GRP handhaven

In het GRP 2019-2023 is berekend wat de ontwikkeling van de rioolheffing zou moeten zijn. Deze ontwikkeling is geïndexeerd naar 2024 en doorgerekend in het kostendekkingsplan (zie figuur 4). Uit deze berekening blijkt dat bij een ongewijzigde ontwikkeling van de heffing de inkomsten op korte termijn hoger zijn dan benodigd. Hierdoor zal, na de inzet van het beschikbaar budget uit de voorziening, deze opnieuw oplopen tot boven € 5.000.000 omdat er meer inkomsten dan uitgaven zijn (zie figuur 5). De rioolheffing is daarmee de komende 15 jaar meer dan kostendekkend. Echter, dit opgebouwde spaarbedrag wordt daarna ingezet om pieken in de investeringen op te vangen. Over lange termijn is dus wel sprake van een kostendekkend tarief.

Figuur 4 – ontwikkeling rioolheffing

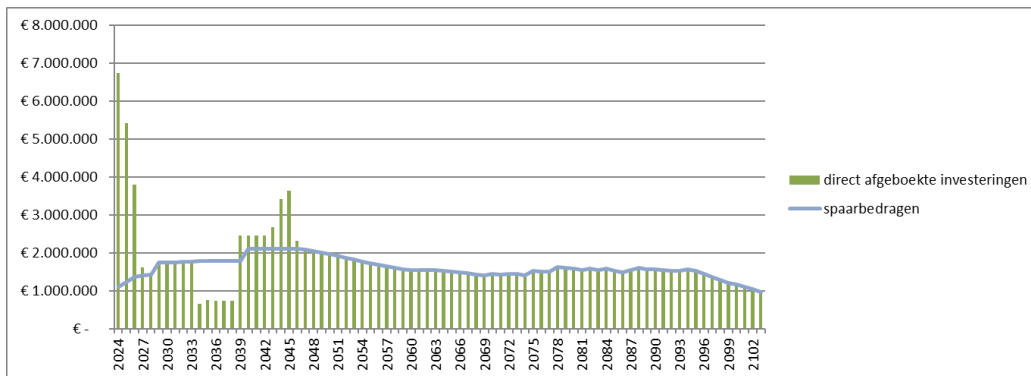
Figuur 5 – ontwikkeling voorziening vervangingsinvesteringen

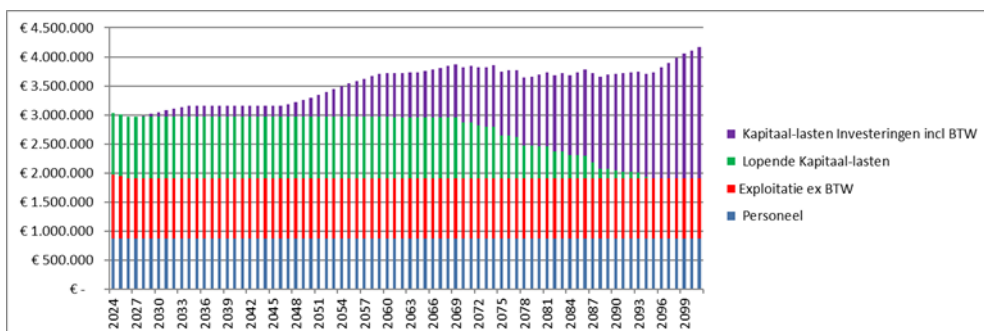
De spaarbedragen uit de voorziening vervangingsinvesteringen worden ingezet om investeringsbedragen direct af te lossen. Hierdoor is het voor een deel van de investeringen niet nodig om te kapitaliseren en worden de kapitaalasten beperkt. In figuur 6 is zichtbaar dat de spaarbedragen (de blauwe lijn) in de periode 2033 tot 2039 hoger zijn dan de investeringen en er dus extra wordt gespaard. Dat is ook zichtbaar in figuur 5. Daarna wordt het spaarbedrag ingezet om de

hoge investeringen in de jaren 2039- 2046 te bekostigen. Vanaf 2046 wordt het jaarlijks spaarbedrag volledig ingezet, maar kunnen de investeringen maar deels uit de voorziening worden bekostigd. We zien dan ook de kapitaallasten vanaf 2046 gestaag oplopen (zie figuur 7). Aan het eind van de doorgerekende periode (2104) bedragen de kapitaallasten circa € 2.000.000 per jaar. Er is dus een forse restschuld aanwezig.

Figuur 6 – relatie tussen spaarbedragen en investeringen

Figuur 7 – ontwikkeling exploitatiekosten

5.3.2 Scenario 2: heffing volgens ideaalcomplex

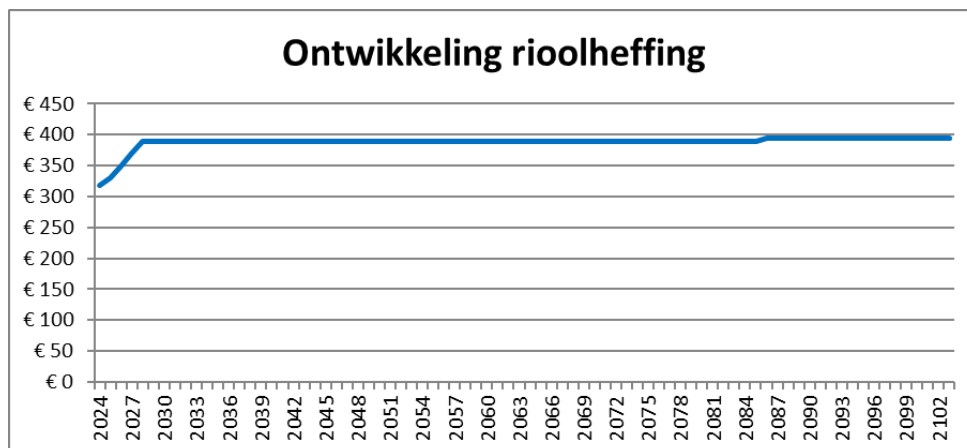
Een tweede optie om de rioolheffing te berekenen is er voor te zorgen dat inkomsten en uitgaven nagenoeg gelijk zijn. Dat wil zeggen dat jaarlijks voldoende wordt gespaard om de uitgaven te dekken. Er zal dan niet of nauwelijks sprake zijn van nieuwe kapitaallasten. Er is dan sprake van een zogenaamd ideaalcomplex.

Figuur 8 laat zien dan, om te voorkomen dat kapitaallasten ontstaan, de rioolheffing de komende jaren moet stijgen tot € 390 in 2028 en daarna nagenoeg gelijk blijft (behoudens inflatiecorrectie).

Het volume in de voorziening fluctueert om tijdig voldoende spaarbedragen op te bouwen om kapitaallasten te voorkomen (zie figuur 9). Er wordt voldoende gespaard om pieken in de investeringen op te vangen. Figuur 10 laat zien dat spaarperioden in de voorziening worden gevolgd door perioden waarin de spaarbedragen worden ingezet. Dit leidt uiteindelijk tot exploitatiekosten

waarin bijna geen sprake is van kapitaallasten (zie figuur 11). Aan het einde van de doorerekende periode is geen sprake van restschuld.

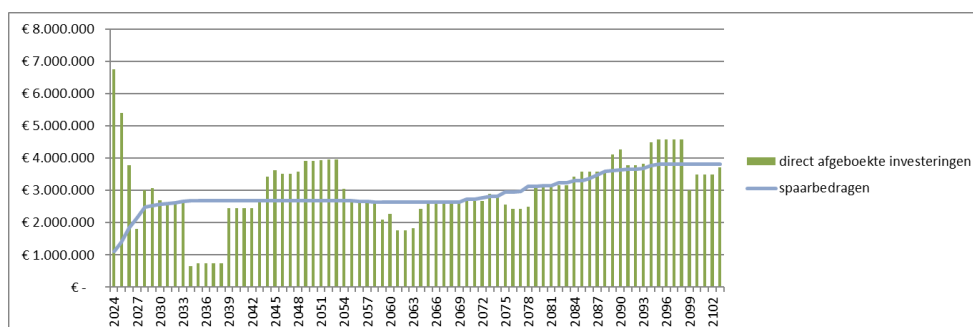
Figuur 8 – ontwikkeling rioolheffing

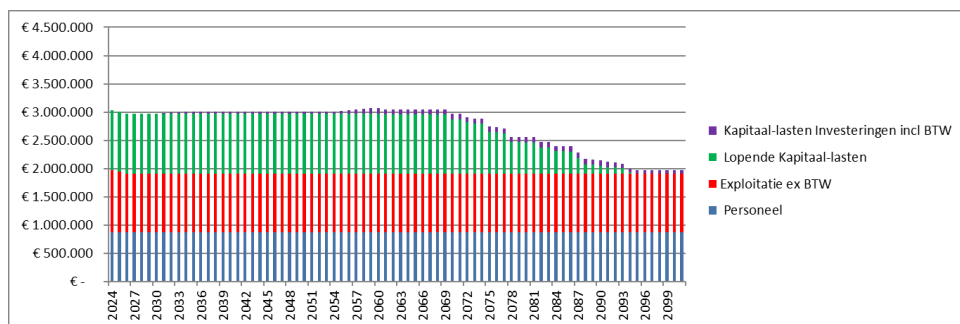
Figuur 9 – ontwikkeling voorziening

Figuur 10 - relatie tussen spaarbedragen en investeringen

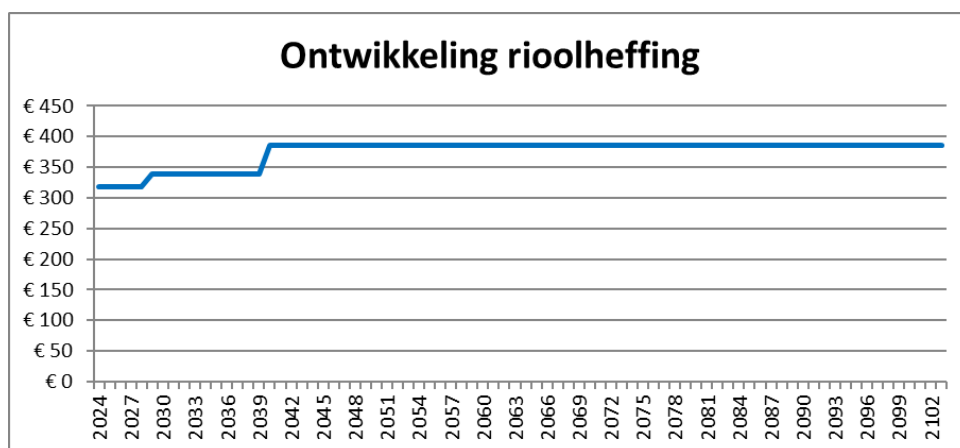
Figuur 11 – ontwikkeling exploitatiekosten

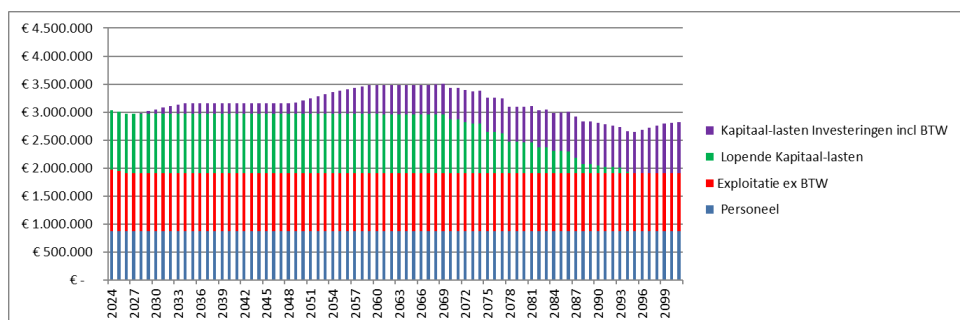
5.3.3 Scenario 3 – beperken kapitaallasten

Om de groei van kapitaallasten zoals zichtbaar in scenario 1 te beperken is het een optie om op langere termijn (vanaf 2040) de rioolheffing extra te verhogen (zie figuur 12). Dit leidt tot een lagere restschuld dan bij scenario 1 (zie figuur 13).

Figuur 12 – ontwikkeling rioolheffing

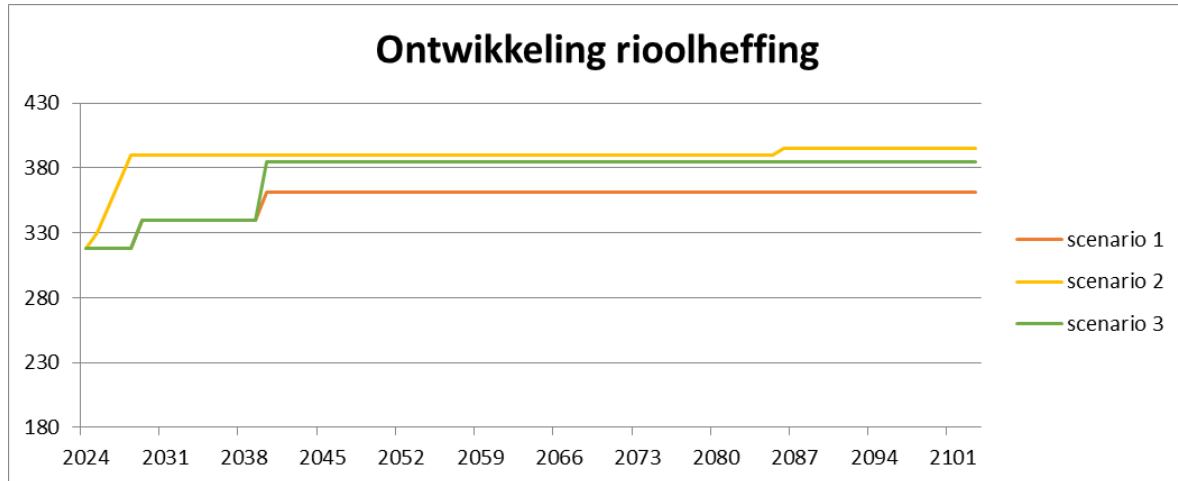
Figuur 13 – ontwikkeling exploitatiekosten

5.3.4 Vergelijking scenario's

In figuur 12 is de ontwikkeling van de rioolheffing bij de beschreven scenario's zichtbaar gemaakt.

Figuur 12 – vergelijking scenario's

Duidelijk is te zien dat de keuze voor het ideaalcomplex (scenario 2) leidt tot een sterke stijging van de rioolheffing op korte termijn. Daar staat tegenover dat toekomstige generaties niet worden geconfronteerd met hoge kapitaallasten. Scenario 3 levert ten opzichte van scenario 1 een flinke beperking op van deze kapitaallasten en lijkt daarmee een goede middenweg.

6 Advies

Uit de berekeningen van het kostendekkingsplan blijkt dat het handhaven van de in het GRP voorgestelde ontwikkeling van de rioolheffing verdedigbaar is, ondanks de kostenstijging van de afgelopen jaren. Pas op langere termijn (rond 2040) is het verder verhogen van de heffing te overwegen. Tot dat moment wordt het kostendekkingsplan nog een aantal malen geactualiseerd en kan de noodzaak voor verhogen van de heffing worden gemonitord. Tot die tijd wordt jaarlijks alleen een inflatiecorrectie toegepast.

Geadviseerd wordt de huidige ontwikkeling van de rioolheffing volgens het GRP 2019-2023 te handhaven en bij de eerstvolgende aanpassing van het kostendekkingsplan te beoordelen of aanpassing nodig is. Scenario 3 is daarbij het vertrekpunt.

Voor het monitoren van de kosten is het van belang dat het onderscheid tussen de voorziening vervangingsinvesteringen en de egalisatievoorziening exploitatie financieel goed is ingeregeld en dat facturen en uren correct worden geboekt.